

SASKAŅOTS
Profesionālās izglītības un nodarbinātības
trīspusējās apakšpadomes 2006.gada
25.oktobra sēdē protokols Nr.6

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs

PS 0195

Profesija

Lauku īpašuma apsaimniekotājs

Kvalifikācijas līmenis

trešais

**Nodarbinātības
apraksts**

**Strādā lauksaimniecības uzņēmumos un zemnieku
saimniecībās (komercsabiedrībās vai kā pašnodarbinātā
persona). Nodarbojas ar augkopības, dārzkopības un
lopkopības produkcijas ražošanu, ražas un produkcijas
pirmapstrādi, uzglabāšanu un realizāciju.**

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Ražot augkopības un dārzkopības produkciju	1.1. Veikt augsnes agroķīmisko novērtēšanu. 1.2. Izvēlēties saimniecības apstākļiem un izmantošanas veidam piemērotākos kultūraugus un to šķirnes. 1.3. Izstrādāt augu seku atbilstoši saimniecības specializācijai. 1.4. Sagatavot augsni sējai un/vai stādīšanai. 1.5. Sēt un/vai stādīt kultūraugus. 1.6. Kopt sējumus un/vai stādījumus. 1.7. Novāk ražu. 1.8. Veikt kultūraugu ražas pirmapstrādi un uzglabāšanu. 1.9. Veikt ilggadīgo zālāju ierīkošanu, kopšanu, novākšanu un uzglabāšanu.
2. Ražot lopkopības produkciju	2.1. Ievērot lauksaimniecības dzīvnieku vispārējās labturības prasības. 2.2. Ēdināt lauksaimniecības dzīvniekus atbilstoši izstrādātajām normām, barības devām. 2.3. Noteikt un aprēķināt saražotās lopbarības daudzumu. 2.4. Veikt kvalitatīvas lopbarības sagatavošanu un izēdināšanu atbilstoši dzīvnieku turēšanas un ēdināšanas tehnoloģijai. 2.5. Organizēt mājdzīvnieku slimību profilakses pasākumus un dzīvnieku ārstēšanu. 2.6. Noteikt lauksaimniecības dzīvnieku meklēšanās pazīmes. 2.7. Aizpildīt saimniecības mājdzīvnieku ciltsdarba uzskaites dokumentāciju un kārtot dzīvnieku reģistru. 2.8. Veikt prasībām atbilstošu lopkopības produkcijas pirmapstrādi, uzskaiti un realizāciju.
3. Izmantot lauksaimniecības tehniku un iekārtas, veikt to tehnisko apkopi un glabāšanu	3.1. Izvēlēties laukkopības un lopkopības nozarēs pielietojamās mašīnas un iekārtas atbilstoši tehnoloģijas prasībām. 3.2. Strādāt ar lauksaimniecības tehniku. 3.3. Veikt lauksaimniecības tehnikas tehnisko apkopi. 3.4. Veikt lauksaimniecības tehniku glabāšanu. 3.5. Veikt lauksaimniecības mašīnu un iekārtu regulēšanu.
4. Ievērot darba, vides aizsardzības un higiēnas prasības	4.1. Ievērot darba aizsardzības prasības. 4.2. Ievērot darba drošības prasības. 4.3. Ievērot vides aizsardzības prasības. 4.4. Ievērot ugunsdrošības noteikumus. 4.5. Ievērot elektrodrošības noteikumus. 4.6. Ievērot higiēnas prasības. 4.7. Ievērot traktortehnikas, lauksaimniecības mašīnu un iekārtu ekspluatācijas instrukcijas.
5. Piedalīties ražošanas resursu iegādē un produkcijas realizācijā	5.1. Sagatavot produkciju realizācijai. 5.2. Sadarboties ar klientiem – produkcijas pircējiem un saimniecībā izmantojamo ražošanas resursu piegādātājiem. 5.3. Veikt norēķinus ar produkcijas pircējiem un saimniecībā izmantojamo ražošanas resursu piegādātājiem. 5.4. Uzskaitīt produkcijas krājumus un ražošanas resursus.

Īpaši faktori, kas raksturo darba vidi

Psiholoģiskie un emocionālie faktori – iespējamās stresa situācijas.
 Organizatoriskie - darbus veic patstāvīgi un komandā.
 Fiziskie – iespējams troksnis, vibrācijas.

Ķīmiskie - iespējama tieša saskare ar:

- izplūdes gāzēm (indīgās – oglekļa monoksīds, svina savienojumi; koncerogēna – degvielas tvaiki)
- degvielām un citiem ekspluatācijas materiāliem
- medikamentiem
- augu mēslošanas un aizsardzības līdzekļiem
- dezinfekcijas līdzekļiem

Fizikālie – iespējams darbs caurvējā, krāsas temperatūras izmaiņas.

Bioloģiskie – darbs ar dzīviem organismiem.

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

Ievērojot veicamo darbu specifiku, darbu operativitātes nodrošināšanu un lauku infrastruktūtu, nepieciešama B kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība un B kategorijas auto vadītāja apliecība.

Piezīme: Ja veselības stāvokļa dēļ nav iespējams iegūt vadītāja apliecības, tas nevar būt par pamatu kvalifikācijas nepiešķiršanai.

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopējās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes / spējas
• Noteikt augsnes tipu, mehānisko sastāvu un pH • Noņemt augsnes vidējo paraugu • Lietot augšņu kartogrammas • Sastādīt augu maiņas plānu konkrētai ražošanas specializācijai • Izmērīt lauku platības • Veikt augsnes pamatmēslošanu • Izvēlēties kultūras atbilstoši agroklimatiskajiem apstākļiem un specializācijai • Izmantot katalogus šķirņu izvēlei • Sastādīt augu seku saimniecībā • Noteikt augsnes gatavību • Izvēlēties piemērotāko augsnes pamata un pirmssējas apstrādes veidu • Veikt augsnes pamata un pirmssējas apstrādi • Novērtēt augsnes apstrādes kvalitāti • Veikt nezāļu agrotehnisko ierobežošanu • Veikt nezāļu ķīmisku apkarošanu • Veikt kaitēkļu un slimību netiešo un tiešo apkarošanu	• Lietot profesionālo terminoloģiju • Plānot un organizēt lauksaimniecības produkcijas ražošanas tehnoloģiskos procesus un izmantošanu • Noteikt konkrētajā situācijā veicamo darbu prioritātes un sadalīt veicamos uzdevumus • Noformēt lietvedības un grāmatvedības pirmdokumentus • Orientēties tirgus piedāvājumā un pieprasījumā • Sniegt informāciju un reklamēt produkciju • Ievērot lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas ietekmējošos faktorus • Strādāt ar visu veidu lauksaimniecības tehniku, iekārtām atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām • Uzturēt lauksaimniecības tehniku un iekārtas darba kārtībā • Ievērot labas lauksaimniecības praksi • Plānot un organizēt augsnes sagatavošanu sējai • Plānot un organizēt sējumu	• Prasme komunicēties • Lietot modernās tehnoloģijas informācijas ieguvē un atlasē • Plānot darba izpildi noteiktā termiņā • Strādāt patstāvīgi un komandā • Argumentēt un aizstāvēt savu viedokli • Ievērot LR likumdošanu. • Sazināties svešvalodā • Ievērot higiēnas un darba drošības prasības • Ievērot vides aizsardzības prasības • Ievērot ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus • Sniegt pirmo palīdzību. • Novērtēt sava darba kvalitāti • Pašizglītoties

• Veikt kultūraugu papildmēslošanu • Regulēt sējmašīnu atbilstošās kultūras sējai • Sagatavot sēklu un/vai stādāmo materiālu sējai un/vai stādīšanai • Veikt sēju vai/un stādīšanu • Veikt sējumu un/vai stādījumu kopšanu • Noteikt kultūraugu gatavības pakāpi • Veikt ražas novākšanu • Novērtēt ražas zudumus • Veikt ražas pirmapstrādi • Veikt telpu sagatavošanu ražas glabāšanai • Veikt ražas novietošanu glabāšanai • Veikt glabāšanas kontroli • Ierīkot ilggadīgos zālājus • Kopt ilggadīgos zālājus • Novākt ilggadīgos zālājus • Ievērot lauksaimniecības dzīvnieku vispārējās labturības prasības • Apzīmēt lauksaimniecības dzīvniekus • Noteikt lauksaimniecības dzīvnieku dzīvmasu • Aprēķināt piena tiešās tirdzniecības un pārstrādes kvotas • Iegūt pienu • Veikt piena pirmapstrādi • Aprēķināt vidējā dzīvmasas pieaugumu • Aprēķināt barības patēriņu 1 kg dzīvmasas pieauguma iegūšanai • Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku barojumu • Novērtēt pienu organoleptiski • Izmantot lauksaimniecības dzīvnieku šķirņu katalogus • Ēdināt lauksaimniecības dzīvniekus • Sastādīt barības devu • Aprēķināt lopbarības vajadzību un izmaksas • Uzmērīt un aprēķināt	kopšanas darbus • Organizēt produkcijas realizēšanu	

saražotās lopbarības daudzumu • Novērtēt lopbarību organoleptiski • Sagatavot barības līdzekļus izēdināšanai • Sniegt pirmo palīdzību dzīvniekiem • Ievērot darba drošības prasības medikamentu un ķīmisku vielu lietošanā • Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku veselības stāvokli • Veikt ārstēšanu pēc veterinārārsta norādījumiem • Noteikt lauksaimniecības dzīvnieku meklēšanās pazīmes • Aizpildīt zootehniskās un selekcijas darba uzskaites dokumentāciju • Veikt tehnisko apkopi traktortehnikai, lauksaimniecības mašīnām un fermu iekārtām • Noteikt sēklu un stādāmā materiāla kvalitāti • Aprēķināt izsējas normu konkrētam kultūraugam • Sastādīt zālāju sēklu maisījumu • Noteikt izplatītāko lauksaimniecības kultūraugu slimību un kaitēkļu bojājumus • Atpazīt izplatītākās nezāļu sugas un noteikt lauka nezāļainības pakāpi • Noregulēt lauksaimniecības mašīnas atbilstoši agrotehniskajām prasībām • Izstrādāt kultūraugu audzēšanas tehnoloģisko plānu, aprēķināt izdevumu un ieņēmumu daļu • Veikt saimnieciskās darbības dokumentu apkopošanu • Izvēlēties lauksaimniecības mašīnas atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām		

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	lietošana
Saimnieciskās darbības gada pārskats	x		
Lauksaimniecības mašīnu darbības procesi un to piemērotība noteiktai darba operācijai		x	
Lauksaimniecības tehnikas, iekārtu un rīku uzbūve, nozīme, darbība un pielietošana		x	
Augu un dzīvnieku valsts, dabas un klimata resursi, kas ietekmē lauksaimniecības produkcijas ražošanu	x		
Informācijas ieguve		x	
Vides aizsardzības noteikumi			x
Darba drošības noteikumi			x
Darba tiesiskās attiecības			x
Profesionālā terminoloģija		x	
Augu seku veidi		x	
Augu maiņas nozīme		x	
Agrotehniskie pasākumi augšņu īpašību uzlabošanai		x	
Augšņu kartogrammas	x		
Augsnes sastāvs un īpašības	x		
Lauksaimnieciskās ražošanas procesus reglamentējošie normatīvie dokumenti	x		
Augu mēslošana			x
Mēslošanas līdzekļi	x		
Kultūraugu izvēle		x	
Darba organizācija			x
Augsnes apstrādes mašīnas, to uzbūve un darbība		x	
Augsnes apstrādes mašīnas regulēšana			x
Augsnes īpašības	x		
Augsnes apstrādes veidi			x
Augsnes apstrādes tehnoloģija		x	
Augsnes apstrādes kvalitātes rādītāji			x
Tirgus pieprasījuma piedāvājuma izpēte		x	
Nezāles un to iedalījums	x		
Nezāļu ierobežošanas pasākumi			x
Kultūraugu kaitēkļi, slimības	x		
Kultūraugu kaitēkļu un slimību apkarošana			x
Augu aizsardzības līdzekļi	x		
Lauksaimniecības mašīnu klasifikācija	x		
Sējumu kopšanas agrotehnika			x
Sēklas kvalitātes rādītāji			x
Izsējas normas aprēķināšana			x
Sējas laiki, veidi, dziļumi			x

Augļu dārzu ierīkošana un kopšana		X	
Kultūraugu gatavības pakāpes		X	
Ražas novākšanas paņēmieni		X	
Ražas zudumu novēršana		X	
Ražas pirmapstrādes un uzglabāšanas paņēmieni, kontrole		X	
Ēku un telpu sagatavošana ražas uzglabāšanai	X		
Zālāju ierīkošana un kopšana			X
Lauksaimniecības dzīvnieku labturības prasības		X	
Bioloģiskā lauksaimniecība	X		
Lauksaimniecības dzīvnieku turēšanas tehnoloģijas		X	
Piena ieguve un pirmapstrāde			X
Piena kvalitātes prasības		X	
Liemeņu un gaļas kvalitātes prasības		X	
Gaļas dzīvnieku pieņemšanas noteikumi	X		
Dzīvmasas noteikšanas metodes lauksaimniecības dzīvniekiem			X
Lauksaimniecības dzīvnieku pārraudzības noteikumi	X		
Lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanas metodes	X		
Lauksaimniecības dzīvnieku sugas un šķirnes Latvijā		X	
Lauksaimniecības dzīvnieku anatomiskā uzbūve un fizioloģiskās īpatnības	X		
Lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanas normēšanas pamatprincipi		X	
Lopbarības/ barības līdzekļi (klasifikācija, uzglabāšana, kvalitāte, daudzuma aprēķini)		X	
Lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanas sistēmas un metodes		X	
Slima dzīvnieka ārējās pazīmes		X	
Slimību ierobežošanas profilaktiskie pasākumi		X	
Ganāmpulka atražošana	X		
Lauksaimniecības pamati		X	
Zootehniskās un selekcijas uzskaites dokumentācija	X		
Lauksaimniecības tehnikas iekārtu tehnoloģiskā regulēšana		X	
Lauksaimniecības tehnikas tehnisko apkopju periodiskums, veicamās operācijas, pielietojamie materiāli un tehniskie šķidrums		X	
Lauksaimniecības tehnikas glabāšanas nosacījumi		X	
Lauksaimniecības produkcijas ražošanas tehnoloģijas			
Datoru lietojumprogrammas		X	
Būvmateriālu klasifikācija, pielietošana	X		
Būvju un ēku bojājumu vizuālās un mehāniskās pazīmes ekspluatācijas laikā	X		

Meža apsaimniekošanas pamati	x		
Darba vides faktoru iedalījums, to ietekme uz cilvēkiem	x		
Aizsardzības līdzekļi pret kaitīgiem faktoriem – kolektīvie, individuālie	x		
Obligātās veselības pārbaudes, to uzdevums un nozīme	x		

„Lauku īpašumu apsaimniekotāja” profesijas standarta izstrādes darba grupa:

D.Kalniņa	Cēsu ZPA, izpilddirektore
L.Kairiša	LLU LF dekāne
S.Milaknis	Jāņmuižas Profesionālā vidusskola
S.Smirnova	Lūznavas Profesionālā vidusskola
A.Jumberga	Saulaines Profesionālā vidusskola
I.Sipoviča	Višķu Profesionālā vidusskola

Konsultanti:

L.Bille	Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome
P.Bērziņš	Valkas raj. RLA, zemnieks
V.Dambe	LLKC, Cēsu LKB
S.Vīgants	LR ZM Lauku attīstības departamenta Cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākais referents
A.Ervalde	Jāņmuižas Profesionālā vidusskola
Ē.Līvmanis	Višķu Profesionālā vidusskola

„Lauku īpašumu apsaimniekotāja” profesijas standarta eksperti:

B.Bāne	Zemkopības ministrija, valsts sekretāra vietniece